

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาภาษาไทยถิ่นแต่เดิมเป็นการศึกษาในแนวพรรณนาโดยใช้ตัวผู้วิจัยเองเป็นผู้บอกภาษาหรือเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาจำนวน 1-5 คน เช่น ชลิดา (2520), พิศศรี (2520), วิรุฬห์รัตน์ (2513) งานวิจัยในแนวดังกล่าวมักเลือกศึกษาภาษาถิ่นภาษาใดภาษาหนึ่งเพียงภาษาเดียวและศึกษาด้านต่าง ๆ ของภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบเสียง และคำศัพท์ ระยะเวลาได้เริ่มมีผู้ศึกษาภาษาไทยถิ่นในแง่ของการแปรตามถิ่นที่อยู่ของผู้พูด งานวิจัยเหล่านี้มักเลือกตัวแปรทางภาษาเพียง 1 ตัวแปร ได้แก่ คำศัพท์ เช่น วรรณพร (2526), วันทนีย์ (2526), ดวงใจ (2529) ระบบเสียง เช่น ธีระพันธ์และคณะ (2520) และ วรรณยุกต์ เช่น จรรยา (2535), ปิณย์ชนิด (2536), อภิญา (2527) ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมางานวิจัยภาษาไทยถิ่นได้พัฒนามากขึ้นโดยการนำตัวแปรทางสังคมอื่นๆ นอกเหนือจากถิ่นที่อยู่ของผู้พูดเข้ามาศึกษาอีก 1 ตัวแปร ได้แก่ อายุ เช่น พริ้มรส (2535), สุวิธนา และกันทิมา (2539), จริญญา (2544), อรทัย (2546), ความสะดวกของการคมนาคม เช่น ปฎิมา (2536), ทศนคติ เช่น ปาลีรัฐ (2537), ศุภฤกษ์ (2540) ซึ่งผลการศึกษาของงานวิจัยเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่าภาษาไทยถิ่นต่างๆ กำลังมีการเปลี่ยนแปลง ด้วยอิทธิพลจากภาษาไทยกรุงเทพฯเป็นหลัก

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาตัวแปรทางสังคม 2 ประการพร้อมกัน ได้แก่ รุ่นอายุ และความสะดวกของการคมนาคม ในส่วนของการแปรตามรุ่นอายุนั้น อมรา (2544: 41) กล่าวไว้ว่าการศึกษการแปรของภาษาตามรุ่นอายุสามารถโยงไปหาข้อสรุปเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่กำลังดำเนินอยู่ (Change in progress) ได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้วิจัยสนใจมาก ในส่วนของความสะดวกของการคมนาคมนั้น ปราวณี กุลละวณิชย์และคณะ (2535: 20-54) กล่าวไว้ว่า ความสะดวกของการคมนาคมนั้นเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการแปรของภาษา แนวคิดดังกล่าวได้รับการยืนยันโดยงานวิจัยของปฎิมา (2536) ที่ศึกษาการแปรของคำศัพท์ในภาษาคำเมืองตามความสะดวกของการคมนาคม พบว่าจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวกใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯมากกว่าจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมไม่สะดวก และจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมไม่สะดวกจะใช้คำศัพท์คำเมืองมากกว่าจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาษาไทยถิ่นโดยใช้ตัวแปรนี้ด้วย เพื่อศึกษาว่าในจุดเก็บข้อมูลที่มีลักษณะการคมนาคมแตกต่างกัน จะมีลักษณะการใช้ภาษาเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นต่างๆ ที่ผ่านมามีพบว่า ผู้ศึกษามักเลือกศึกษาตัวแปรทางภาษาเพียง 1 ตัวแปร ได้แก่ คำศัพท์ หรือระบบเสียง มีเพียงการศึกษาเรื่องภูมิศาสตร์

คำศัพท์ในจังหวัดนครราชสีมา: โครงการนำร่อง (วิจิตรน, 2527) ที่ศึกษาการแปรของวรรณยุกต์ด้วย เพื่อเป็นหลักฐานสนับสนุนผลการแปรของคำศัพท์ในแง่การลากเส้นแบ่งเขตภาษา ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา มีงานวิจัย 2 เรื่องคือ การศึกษาเรื่องวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นใต้เกาะสมุย: การแปรตามอายุและถิ่นที่อยู่ของผู้พูด (สุนิสสา, 2548) และการศึกษาการแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามถิ่นที่อยู่และอายุของผู้พูด (ศิริรัตน์, 2547) เป็นการศึกษาการแปรของคำศัพท์และวรรณยุกต์โดยกำหนดจุดเก็บข้อมูลเป็นที่เดียวกัน และเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาบางส่วนเป็นคนเดียวกัน ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า การแปรของคำศัพท์มีแนวโน้มที่จะใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น แต่การแปรของวรรณยุกต์นั้นยังคงเป็นระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใต้เกาะสมุยอยู่

ผลการศึกษาของ ศิริรัตน์ (2547) และ สุนิสสา (2548) ดังกล่าว กระตุ้นให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการแปรของคำศัพท์และวรรณยุกต์ในแนวทางเดียวกัน แต่พัฒนาวิธีการศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้ผู้บอกภาษาคนเดียวกันทั้งหมด ซึ่งภาษาที่ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาด้วยวิธีการของศิริรัตน์ (2547) และสุนิสสา (2548) คือ ภาษาไทยถิ่นโคราช อันเนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยได้ทำรายงานเพื่อประกอบการศึกษาวิชา วิทยาภาษาถิ่น (2209657) ซึ่งผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นโคราช เพราะจากการที่ผู้วิจัยมีภูมิลำเนาเป็นคนจังหวัดขอนแก่นที่มีโอกาสเข้ามาเรียนที่กรุงเทพมหานคร ทำให้สังเกตเห็นว่าภาษาไทยถิ่นโคราชมีลักษณะที่แตกต่างจากทั้งภาษาไทยกรุงเทพและภาษาไทยถิ่นอีสาน ประกอบกับการได้ศึกษางานวิจัยของ วิจิตรน (2527) จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชซึ่งเป็นภาษาที่มีลักษณะพิเศษมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ สาเหตุที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชมาจากเหตุผลอีกสองประการ กล่าวคือ ประการแรก จากลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมาซึ่งเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ระหว่างภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ประชากรในจังหวัดนี้มีโอกาสได้พบปะหรือติดต่อสื่อสารกับประชากรที่ใช้ภาษาไทยกรุงเทพและภาษาไทยถิ่นอีสาน รวมถึงสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดนครราชสีมาที่มีการขยายตัวสูงกว่าจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหลายจังหวัด จึงมีการอพยพของประชากรจากจังหวัดใกล้เคียงเข้ามาประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก ทำให้จังหวัดนี้มีภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกันแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ 1.กลุ่มสังคมเก่าหรือกลุ่มคนไทยโคราช ภาษาที่ใช้คือภาษาโคราช 2.กลุ่มสังคมใหม่ เป็นกลุ่มที่เข้ามาอยู่ใหม่ ภาษาที่ใช้ขึ้นอยู่กับว่ามาจากจังหวัดใด 3.กลุ่มคนไทยอีสาน มีลักษณะสังคมกลุ่มไทยกึ่งลาว ภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นภาษาลาว¹ จากดังกล่าวข้างต้นเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชว่าได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยถิ่นใดๆ หรือไม่ อย่างไร ประการที่สอง มีนักวิชาการเสนอไว้ว่าภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาลูกผสม คือ เป็นภาษาถิ่นที่เกิดจากภาษาลาว

¹ ที่มา WWW.KORATPOC.COM

ซึ่งปรับมาใช้กับศัพท์ของภาษาไทยภาคกลาง คือ ใช้ศัพท์เหมือนไทยภาคกลางแต่สำเนียงเป็นลาว แต่ระบบเสียงมีลักษณะเหมือนกับภาษาลาว (Brown, 1965 อ้างในวิจิตรน, 2527) พิณรัตน์ (2546) ซึ่งศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของวรรณยุกต์ในภาษากลุ่มลาว รวมถึงภาษาไทยถิ่นโคราช ได้กล่าวถึงภาษาไทยถิ่นโคราชในเชิงสนับสนุนบราวน์ไว้ว่า จัดเป็นภาษาลูกผสมประเภทกลุ่ม "ลาวกลาย" คือ เป็นภาษาลาวที่มีการเปลี่ยนแปลงวรรณยุกต์เพราะได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยกรุงเทพ

แต่วิจิตรน (2527: 144) มีความเห็นที่แตกต่างจากบราวน์และพิณรัตน์อย่างน่าสนใจโดยกล่าวไว้ในตอนสรุปของงานวิจัยเกี่ยวกับประเด็นปัญหาเรื่องภาษาไทยถิ่นโคราชว่า "สิ่งที่ปัญหาที่น่าคิดก็คือว่า เหตุใดภาษาไทยโคราชจึงมีระบบวรรณยุกต์เหมือนกับภาษาลาว หรือภาษาถิ่นอีสาน ทั้งๆ ที่ใช้ศัพท์ส่วนใหญ่เหมือนภาษาไทยภาคกลาง หากจะพิจารณาในแง่ที่ว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านวรรณยุกต์เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากกว่าการเปลี่ยนแปลงทางด้านศัพท์ที่ใช้แล้ว ก็ชวนให้คิดว่าเดิมทีเดียวในจังหวัดนี้คงมีแต่ผู้พูดภาษาไทยโคราชซึ่งไม่คิดว่าภาษาของตนเป็นภาษาเดียวกับภาษาลาวหรือภาษาถิ่นภาคอีสานแล้ว ความคิดที่ว่าเดิมภาษาที่พูดในจังหวัดนี้เป็นภาษาลาวหรือภาษาถิ่นภาคอีสานก็ไม่น่าจะเป็นไปได้" ด้วยลักษณะพิเศษของภาษาไทยถิ่นโคราชดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นว่าน่าจะเป็นภาษาที่ใช้ศึกษาในงานวิจัยนี้

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นโคราชมีการศึกษาไว้หลายด้าน อาทิเช่น การศึกษาเกี่ยวกับระบบวรรณยุกต์และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ได้แก่ ชลิตา (2519), ถาวร (2522), วรรณภา (2522), มนัส (2538) การศึกษาเรื่องคำศัพท์ วิจิตรน (2527), ชูชีพ (2532) การศึกษาเรื่องอื่นๆ เช่น นฤมล (2528), ณัฐฐา (2534) เป็นต้น หากยังไม่พบว่าม้งงานวิจัยใดที่ทำการศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชด้วยตัวแปรทางภาษา 2 ตัวแปรเพื่อเปรียบเทียบการแปรของคำศัพท์และวรรณยุกต์ในงานวิจัยเดียวกัน ยกเว้นวิจิตรน (2527) ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าเน้นการแปรของคำศัพท์ และนำการแปรของวรรณยุกต์มายืนยันผลการศึกษาด้านคำศัพท์ ส่วนในงานวิจัยนี้จะให้ความสำคัญแก่ตัวแปรทางภาษาทั้ง 2 ตัวแปรเท่าเทียมกัน

ดังนั้น ประเด็นที่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้คือ ต้องการทราบว่า คำศัพท์และวรรณยุกต์มีอัตราการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ในผู้พูดภาษาไทยถิ่นโคราชต่างรุ่นอายุกันและอยู่ในที่ที่มีความสะดวกของการคมนาคมแตกต่างกัน โดยหวังว่าหากเป็นไปได้งานวิจัยอาจให้ความรู้เพิ่มเติมในอีก 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรกภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบันนี้ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยกรุงเทพหรือภาษาไทยถิ่นอีสานมากกว่ากัน และประเด็นที่สองภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาลูกผสมหรือไม่อย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์การแปรของคำศัพท์และวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามรุ่นอายุ
2. วิเคราะห์การแปรของคำศัพท์และวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามความ
สะดวกของการคมนาคม
3. เปรียบเทียบการแปรของคำศัพท์และวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นโคราช

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1. กลุ่มผู้สูงอายุจะใช้คำศัพท์เฉพาะภาษาไทยถิ่นโคราชเท่านั้น กลุ่มวัยกลางคนจะใช้คำศัพท์ผสมระหว่างภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยกรุงเทพฯ ส่วนกลุ่มวัยรุ่นจะใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯเท่านั้น
2. ในตำบลที่มีการคมนาคมไม่สะดวกจะใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่าภาษาไทยกรุงเทพฯ ส่วนในตำบลที่มีการคมนาคมสะดวกจะมีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯมากกว่าคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช
3. กลุ่มผู้สูงอายุจะใช้ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นโคราช กลุ่มวัยกลางคนจะใช้ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ผสมระหว่างภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยกรุงเทพฯ ส่วนกลุ่มวัยรุ่นจะใช้ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ
4. ในตำบลที่มีการคมนาคมไม่สะดวก ผู้พูดส่วนใหญ่จะใช้ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นโคราช ส่วนในตำบลที่มีการคมนาคมสะดวก ผู้พูดส่วนใหญ่จะใช้ระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ
5. คำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเป็นคำศัพท์เดียวกันกับภาษาไทยกรุงเทพฯ และระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะเป็นแบบภาษาไทยถิ่นโคราช

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะปัจจัยทางสังคมเรื่องอายุและความสะดวกของการคมนาคม โดยจะไม่ศึกษาปัจจัยทางสังคมอื่นๆ เช่น เพศ การศึกษา
2. ศึกษาเฉพาะคำเดียว พยางค์เดียว

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่น
2. เป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายภาษา และการอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นต่างๆ

1.6 นิยามศัพท์

1. รุ่นอายุ หมายถึง กลุ่มของผู้บอกภาษาที่มีอายุใกล้เคียงกัน ซึ่งมีอายุแตกต่างกันไม่เกิน 5 ปีโดยประมาณ ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยแบ่งผู้บอกภาษาออกเป็น 3 รุ่นอายุ ดังนี้ กลุ่มวัยรุ่น (ผู้บอกภาษาอายุระหว่าง 15-20 ปี) กลุ่มวัยกลางคน (ผู้บอกภาษาอายุระหว่าง 40-45 ปี) และกลุ่มผู้สูงอายุ (ผู้บอกภาษาอายุ 60 ปีขึ้นไป)

2. ความสะดวกของการคมนาคม

2.1 ตำบลที่มีการคมนาคมสะดวก หมายถึง ตำบลที่พัฒนารoadคมนาคมในไทยได้ ให้คำแนะนำว่าเป็นตำบลที่มีการคมนาคมสะดวก มีการเข้าออกไปยังตัวอำเภอในไทยและอำเภออื่นๆ ได้ง่ายและสะดวกที่สุด ซึ่งได้แก่ ตำบลมะค่า

2.2 ตำบลที่มีการคมนาคมไม่สะดวก หมายถึง ตำบลที่พัฒนารoadคมนาคมในไทยได้ ให้คำแนะนำว่าเป็นตำบลที่มีการคมนาคมไม่สะดวก มีการเข้าออกไปยังตัวอำเภอในไทยหรืออำเภออื่นๆ ได้ยากลำบากที่สุด ซึ่งได้แก่ ตำบลบัลลังก์

3. ภาษาไทยถิ่นโคราช หมายถึง วิธภาษาที่มีลักษณะเฉพาะ ที่มีผู้พูดในบริเวณจังหวัดนครราชสีมา และเป็นวิธภาษาที่แตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯและภาษาไทยถิ่นอีสาน

4. ภาษาไทยถิ่นอีสาน หมายถึง วิธภาษาที่พูดโดยประชากรส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือเป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่าภาษา "ภาษาลาว" หรือ "ภาษาอีสาน"

5. ภาษาไทยกรุงเทพฯ หมายถึง วิธภาษาที่พูดโดยประชากรในกรุงเทพมหานคร

6. หน่วยอรรถ หมายถึง หน่วยทางความหมาย

7. คำศัพท์ หมายถึง คำที่ใช้แทนหน่วยอรรถที่ได้จากการเก็บข้อมูล

7.1 คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช หมายถึง คำศัพท์ที่ปรากฏเฉพาะในภาษาไทยถิ่นโคราชเท่านั้น ตามที่ปรากฏในงานที่ได้ศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชไว้ (วิจิตรน, 2527 และ ชูชีพ, 2532) ซึ่งแตกต่างจากคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน และคำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ

7.2 คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน หมายถึง คำศัพท์ที่ปรากฏเฉพาะในภาษาไทยถิ่นอีสานเท่านั้น ตามที่ปรากฏในพจนานุกรมภาษาไทยถิ่นอีสาน

7.3 คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ หมายถึง คำศัพท์ที่ปรากฏเฉพาะในภาษาไทยมาตรฐานเท่านั้น ตามที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542

8. รายการคำชุดเทียบเสียงคล้าย หมายถึง รายการคำที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ โดยรายการคำดังกล่าวเป็นชุดคำที่มีพยัญชนะต้น สระและโครงสร้างพยางค์เหมือนกันหรือคล้ายคลึงมากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคำพยางค์เปิด หากจำเป็นที่จะต้องใช้คำพยางค์ปิดก็จะใช้พยัญชนะนาสิก

9. รูปเชิงกล หมายถึง กราฟเส้นที่ได้จากการวิเคราะห์ค่าความถี่มูลฐานของแต่ละคำ หรือค่าเฉลี่ยของค่าความถี่มูลฐานของคำที่ปรากฏหลายครั้ง
10. สัทลักษณะ หมายถึง ลักษณะทางเสียงของวรรณยุกต์
11. เสียงวรรณยุกต์ หมายถึง ระดับเสียงสูงต่ำที่ครอบคลุมพยางค์ของคำ และสามารถจำแนกความหมายของคำได้
12. ระบบวรรณยุกต์ หมายถึง ระบบของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้งหมดในแต่ละภาษา
13. กลสัทศาสตร์ หมายถึง การศึกษาเสียงพูดในภาษา โดยวิเคราะห์คลื่นเสียงด้วยเครื่องมือหรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์

1.7 รายละเอียดเกี่ยวกับจังหวัดนครราชสีมา อำเภอและตำบลที่เกี่ยวข้อง

1.7.1 จังหวัดนครราชสีมา

1.7.1.1 ประวัติความเป็นมา

ประวัติการตั้งถิ่นฐานจากรายงานของกรมศิลปากรกล่าวว่า นครราชสีมามีชุมชนโบราณจำนวน 29 เมือง รวมไปถึงแหล่งที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนโบราณ แต่ไม่มีร่องรอยสิ่งก่อสร้างบนผิวดินให้สังเกตอีกจำนวน 12 เมือง (กรมศิลปากร. 2522:33-34) ซึ่งร่องรอยการตั้งถิ่นฐานในบริเวณจังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีร่องรอยของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์อยู่กระจายทั่วไป เช่น บริเวณลุ่มแม่น้ำมูลตอนบน ในเขตอำเภอโนนสูง พิมาย และจักราช มีชุมชนยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่สำคัญคือ บ้านปราสาท อายุประมาณ 3,000-2,500 ปี จัดอยู่วัฒนธรรมทุ่งสำริด จากหลักฐานต่างๆ ทำให้สันนิษฐานได้ว่าชุมชนโบราณบ้านปราสาทคงจะเป็นกลุ่มคนที่ย้ายมาจากแอ่งสกลนคร ซึ่งพัฒนาความสามารถในการใช้เครื่องมือโลหะ และการเกษตรกรรม มีความรู้ในระบบชลประทาน ปลูกข้าวบนนาดำ ซึ่งมีอายุประมาณ 5,000 ปีมาแล้ว ชุมชนเหล่านี้มีอายุมาถึงสมัยลพบุรีก็ร้างไป ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ดินแดนแถบชุมชนโบราณบ้านปราสาทดูเหมือนจะหมดความสำคัญ ด้อยความเจริญ ประชาชนอยู่กันเป็นชุมชนเล็กๆ กระจุกกระจาย ปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคในการตั้งถิ่นฐานมากที่สุดน่าจะเป็นการขาดแคลนน้ำ เหลือเมืองใหญ่ที่ดูเหมือนจะมีความสำคัญอยู่บ้างก็คือ นครราชสีมา ซึ่งกลายเป็นหัวเมืองของราชอาณาจักรอยุธยาไป กลุ่มชนบริเวณนี้ได้กลายเป็นกลุ่มคนที่ถูกเรียกว่า ไทโคราช ซึ่งสร้างวัฒนธรรมในพื้นที่นี้ขึ้นมา เชื่อว่า โดยพื้นฐานกลุ่มไทโคราชนี้ผสมผสานกันระหว่างกลุ่มคนสยามในภาคกลาง กัมพูชา และลาว เวียดนาม คงเริ่มขึ้นในช่วงเวลาที่อิทธิพลของรัฐไทยเริ่มแพร่เข้ามาสู่นครราชสีมาในสมัยอยุธยา

นอกจากนี้ เมืองนครราชสีมายังถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นป้อมปราการด้วยค่ายคูประตูหอรบในสมัยสมเด็จพระนารายณ์และเคลื่อนย้ายชุมชนในแถบอำเภอสูงเนิน คือ เสมอ และโคราชประเป็น

กำลัง สมัยสมเด็จพระนารายณ์น่าจะเป็นสมัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่นครราชสีมา จากการสร้างเมืองนครราชสีมาในที่ตั้งปัจจุบันเพื่อเป็นป้อมปราการในฐานะเมืองสำคัญชายพระราชอาณาเขตพร้อมกับทรงเลือกสรรข้าราชการที่มีความสามารถออกไปปกครอง

ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ 5 พระองค์ได้ทรงทำนุบำรุงเมืองนครราชสีมาให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อนในทุกๆ ด้าน ทั้งนี้เพื่อสร้างความมั่นคงของชาติ ต่อต้านการแผ่ขยายอิทธิพลของฝรั่งเศส ที่เห็นเด่นชัดที่สุดคือ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมหมื่นสรรพสิทธิประสงค์ จัดเตรียมการปกครองเมืองนครราชสีมาเพื่อเตรียมการตั้งเป็นมณฑลเทศาภิบาล นอกจากนี้ ยังโปรดเกล้าฯ ให้สร้างทางรถไฟสายแรกจากกรุงเทพฯ - นครราชสีมา เมื่อปี พ.ศ.2433 ทำให้เมืองนครราชสีมาและเมืองอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเดินทางติดต่อกับภาคกลางและภาคอื่นๆ ได้สะดวกยิ่งในเวลาต่อมา สมัยรัชกาลที่ 6 ได้โปรดให้รวมมณฑลเทศาภิบาลเข้าเป็นภาค มีอุปราชปกครอง ยกเว้นมณฑลนครราชสีมายังคงปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลต่อเนื่องมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 7 ในปี พ.ศ.2476 รัฐบาลจึงได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค โดยแบ่งการปกครองออกเป็นจังหวัด และอำเภอมาจนถึงปัจจุบัน (กนก, 2541)

1.7.1.2 สภาพทั่วไป

ที่ตั้ง จังหวัดนครราชสีมาอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างละติจูด 14 องศา 7 ลิปดาเหนือถึงละติจูดที่ 15 องศา 46 ลิปดาเหนือตะวันตก และลองจิจูด 101 องศา 11 ลิปดาตะวันออก ลองจิจูด 102 องศา 53 ลิปดาตะวันออก

อาณาเขต

- **ทิศเหนือ** ติดกับจังหวัดชัยภูมิ และขอนแก่น
- **ทิศใต้** ติดกับจังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว
- **ทิศตะวันออก** ติดกับจังหวัดบุรีรัมย์
- **ทิศตะวันตก** ติดกับจังหวัดชัยภูมิ และสระบุรี

ภูมิประเทศ จังหวัดนครราชสีมาอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 200-300 เมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 20,494.0 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 12.13 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครราชสีมา มีทั้งเป็นภูเขา เนินเขา ที่ราบลูกคลื่นและที่ราบ

การปกครอง แบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 26 อำเภอ 6 กิ่งอำเภอ 287 ตำบล 3,371 หมู่บ้าน และแบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 267 องค์การบริหารส่วนตำบล และ 20 สภาตำบล มีเทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลตำบล 3 แห่ง และสุขาภิบาล 42 แห่ง

ประชากร เมื่อ 31 ธันวาคม 2539 จังหวัดนครราชสีมา มีประชากรตามหลักฐานทางทะเบียนราษฎร รวมทั้งสิ้น 2,494,516 คน เป็นชาย 1,242,702 คน หญิง 1,251,814 คน อำเภอเมืองเป็นอำเภอที่มีประชากรมากที่สุดคือ 419,054 คน รองลงไปคือ อำเภอปากช่อง 170,370 คน และอำเภอบัวใหญ่ 133,801 คน

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลด้านประชากรในจังหวัดนครราชสีมา

วัย อายุ	เด็ก 0-12 ปี	การศึกษา ภาคบังคับ 8-15 ปี	เยาวชน 15-24 ปี	เจริญพันธุ์ 15-49 ปี	แรงงาน 13-60 ปี	สูงอายุ 60 ปี ขึ้นไป
ชาย	254,047	163,207	247,768	710,146	839,532	74,953
หญิง	241,500	157,696	239,591	705,626	837,811	90,038
รวม	495,547	320,903	487,359	1,415,772	1,677,343	164,991
ร้อยละ	21.20	13.73	20.85	60.56	71.75	7.06

ที่มา : สถิติข้อมูลทางการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม จังหวัดนครราชสีมา

1.7.1.3 การคมนาคม แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การเดินทางระหว่างจังหวัดนครราชสีมากับกรุงเทพมหานคร และระหว่างจังหวัดนครราชสีมากับจังหวัดใกล้เคียง

การเดินทางระหว่างจังหวัดนครราชสีมากับกรุงเทพมหานคร สามารถเดินทางได้หลายวิธี คือ (1) ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้ 2 เส้นทาง คือ จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 1 (พหลโยธิน) แยกเข้าทางหลวงหมายเลข 2 (มิตรภาพ) ที่สระบุรี เรื่อยไปจนถึงนครราชสีมา รวมระยะทาง 259 กิโลเมตร อีกเส้นทาง คือ จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 304 ผ่านมีนบุรี ฉะเชิงเทรา พนมสารคาม กบินทร์บุรี ปักธงชัย ถึงนครราชสีมา รวมระยะทาง 273 กิโลเมตร (2) ทางรถไฟ มีรถไฟออกจากสถานีรถไฟกรุงเทพฯ ไปนครราชสีมาทุกวัน (3) ทางเครื่องบิน มีเที่ยวบินไปจังหวัดนครราชสีมาทุกวัน และ (4) รถโดยสารประจำทาง มีรถโดยสารธรรมดาและรถปรับอากาศ ออกจากสถานีขนส่งสายตะวันออกเจียงเหนือ ถนนกำแพงเพชร 2 ไปนครราชสีมาทุกวัน

การเดินทางระหว่างจังหวัดนครราชสีมากับจังหวัดใกล้เคียง สามารถเดินทางได้โดยรถโดยสารวิ่งบริการระหว่างจังหวัดซึ่งจะออกจากสถานีขนส่งแห่งที่ 2 (ถนนมิตรภาพ-ขอนแก่น) โดยมีรถจากนครราชสีมาไปยังจังหวัดต่างๆ ในภาคอีสานได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ ขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์ อุบลราชธานี บุรีรัมย์ (สายเก่าผ่านนางรอง และสายใหม่

ผ่านห้วยแถลง) สุรินทร์ (ผ่านนางรอง-บ้านตะโก) นอกจากนี้ ยังมีรถโดยสารไปยังจังหวัดในภาคอื่นๆ ด้วย ได้แก่ กรุงเทพฯ ชลบุรี พัทธยา ระยอง จันทบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี นครสวรรค์ พิษณุโลก เชียงใหม่ และเชียงราย (ไปจนถึงแม่สาย)

ภาพที่ 1.1 แผนที่จังหวัดนครราชสีมา

1.7.2 อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

1.7.2.1 ประวัติและความเป็นมา

อำเภอโนนไทย เดิมเรียกว่า “บ้านสันเทียะ” ในปี พ.ศ.2375 ทางราชการได้มีการปรับปรุงการปกครอง และบ้านสันเทียะได้ยกขึ้นเป็น “แขวงสันเทียะ”

ปี พ.ศ.2443 ทางราชการแบ่งการปกครองออกเป็น มณฑล จังหวัด และอำเภอ แขวงสันเทียะจึงถูกเปลี่ยนเป็น อำเภอสันเทียะ และให้หมู่บ้านทั้งหลายของแขวงขึ้นต่ออำเภอมิตำบาล คือตำบลโนนลาว (ชื่อหมู่บ้าน) และแต่งตั้ง “ขุนตรีศักดิ์” เป็นกำนันตำบลโนนลาว (ตำบลโนนลาว อยู่ติดกับบ้านสันเทียะ) จากนั้นจึงเปลี่ยนชื่อจาก อำเภอสันเทียะ เป็น “อำเภอโนนลาว”

ปี พ.ศ.2444 เปลี่ยนชื่อจาก อำเภอโนนลาว กลับมาเป็น อำเภอสันเทียะ (เนื่องจากเห็นว่าที่ว่าการอำเภอจริงๆ ตั้งอยู่ที่บ้านสันเทียะ)

ปี พ.ศ.2462 นายช้อย สุกนธ์ ซึ่งเป็นนายอำเภอในสมัยนั้น ได้พิจารณาเห็นว่าชื่ออำเภอสันเทียะประชาชนไม่นิยมเรียก เนื่องจากเป็นภาษาเขมร แต่กลับนิยมเรียกว่าอำเภอโนนลาว จึงขอเปลี่ยนชื่อจาก อำเภอสันเทียะ เป็น อำเภอโนนลาว อีกครั้ง

ปี พ.ศ.2484 ทางราชการพิจารณาแล้วเห็นว่าชื่ออำเภอโนนลาว ไม่เหมาะสมและไม่ถูกต้องตามรัฐนิยม จึงได้เปลี่ยนชื่อจาก อำเภอโนนลาว มาเป็น อำเภอโนนไทย จนถึงปัจจุบันนี้

1.7.2.2 สภาพทั่วไป

ที่ตั้ง อำเภอโนนไทยตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดนครราชสีมา มีระยะทางห่างจากอำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา 28 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร 280 กิโลเมตร

อาณาเขต

- **ทิศเหนือ** ติดกับกิ่งอำเภอพระทองคำ อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา
- **ทิศใต้** ติดกับอำเภอเมือง และอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา
- **ทิศตะวันออก** ติดกับอำเภอขามสะแกแสง และอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา
- **ทิศตะวันตก** ติดกับอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

ภูมิประเทศ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของอำเภอโนนไทยเป็นที่ราบสูง สภาพดินเป็นดินร่วนปนทรายเก็บความชุ่มชื้นได้น้อย ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ มีเกลือขึ้นอยู่ทั่วไป มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 340,700 ไร่

การปกครอง แบ่งการปกครองออกเป็น 10 ตำบล (ได้แก่ ตำบลบัลลังก์ ตำบลโนนไทย ตำบลสำโรง ตำบลกำบัง ตำบลด่านจาก ตำบลสายออ ตำบลค่างพลู ตำบลบ้านวัง ตำบลมะค่า

ตำบลถนนโพธิ์) 131 หมู่บ้าน ไม่มีสภาพตำบล และแบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็นเทศบาล ตำบลจำนวน 2 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 10 แห่ง

ประชากร ข้อมูลจากสำนักทะเบียนอำเภออินทโยไทย ประจำปีเดือนกันยายน 2549 อำเภอ อินทโยไทยมีประชากรรวมทั้งสิ้นจำนวน 74,130 คน เป็นชาย 35,256 คน หญิง 37,874 คน (ดูตาราง ที่ 1.2)

ตารางที่ 1.2 ข้อมูลด้านประชากรของอำเภออินทโยไทยแยกเป็นรายตำบล

ที่	ตำบล	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	หมายเหตุ
1.	เทศบาลตำบลอินทโยไทย	1,713	1,929	3,642	8 ชุมชน
2.	เทศบาลตำบลโคกสวาย	2,782	2,887	5,669	8 ชุมชน
3.	ตำบลอินทโยไทย	4,494	4,613	9,107	17 หมู่บ้าน
4.	ตำบลด่านจาก	4,329	4,590	8,919	13 หมู่บ้าน
5.	ตำบลกำแพง	4,757	4,924	9,681	15 หมู่บ้าน
6.	ตำบลลำโรง	3,376	3,639	7,015	17 หมู่บ้าน
7.	ตำบลค่างพลู	2,747	2,770	5,517	10 หมู่บ้าน
8.	ตำบลบ้านวัง	2,416	2,492	4,908	10 หมู่บ้าน
9.	ตำบลบัลลังก์	4,281	4,545	8,826	19 หมู่บ้าน
10.	ตำบลสายออ	1,121	1,044	2,165	10 หมู่บ้าน
11.	ตำบลถนนโพธิ์	2,018	2,086	4,104	9 หมู่บ้าน
12.	ตำบลมะค่า	2,059	2,095	4,154	10 หมู่บ้าน
	รวม	36,093	37,614	73,707	

ที่มา: ข้อมูลจากที่ว่าการอำเภออินทโยไทย จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ.2542

การคมนาคม การเดินทางระหว่างอำเภออินทโยไทยไปยังอำเภอและจังหวัดต่างๆ มีเส้นทางต่างๆ ดังนี้

1. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 205 นครราชสีมา – อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ
2. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2150 อำเภออินทโยไทย – อำเภอขามสะแกแสง, โนนสูง
3. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2068 อำเภออินทโยไทย – อำเภอขามทะเลสอ, ด่านขุนทด
4. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2369 เทศบาลโคกสวาย – อำเภอแก้งสนามนาง

1.7.3 ตำบลมะค่า ซึ่งเป็นจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวก

1.7.3.1 สภาพทั่วไปของตำบล

สภาพโดยทั่วไปเป็นที่ดอน แห้งแล้ง ดินเป็นดินทรายปนดินเหนียว มีความกร่อย

อาณาเขตตำบล

- **ทิศเหนือ** ติดต่อกับ ต.หนองหอย กิ่ง อ.พระทองคำ และ ต.ถนนโพธิ์ อ. โนนไทย จ.นครราชสีมา
- **ทิศใต้** ติดต่อกับ ต.ด่านจาก อ.โนนไทย จ.นครราชสีมา
- **ทิศตะวันออก** ติดต่อกับ ต.ลำคองหงษ์, เมืองปราสาท อ.โนนสูง จ.นครราชสีมา
- **ทิศตะวันตก** ติดต่อกับ ต.หนองหอย กิ่ง อ.พระทองคำ จ.นครราชสีมา

จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,104 คน เป็นชาย 1,494 คน เป็นหญิง 1,610 คน

ข้อมูลอาชีพของตำบล

อาชีพหลักคือ การทำนา และอาชีพเสริมคือ การทำไร่ ทำสวน

1.7.4 ตำบลมะค่า ซึ่งเป็นจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมไม่สะดวก

1.7.4.1 สภาพทั่วไป

สภาพโดยทั่วไปเป็นที่ราบและที่ราบสูง มีรูปร่างกว้างเป็นแนวยาวจากทิศใต้ไปยังทิศเหนือ เหมาะแก่การทำนา ทำไร่

อาณาเขตตำบล

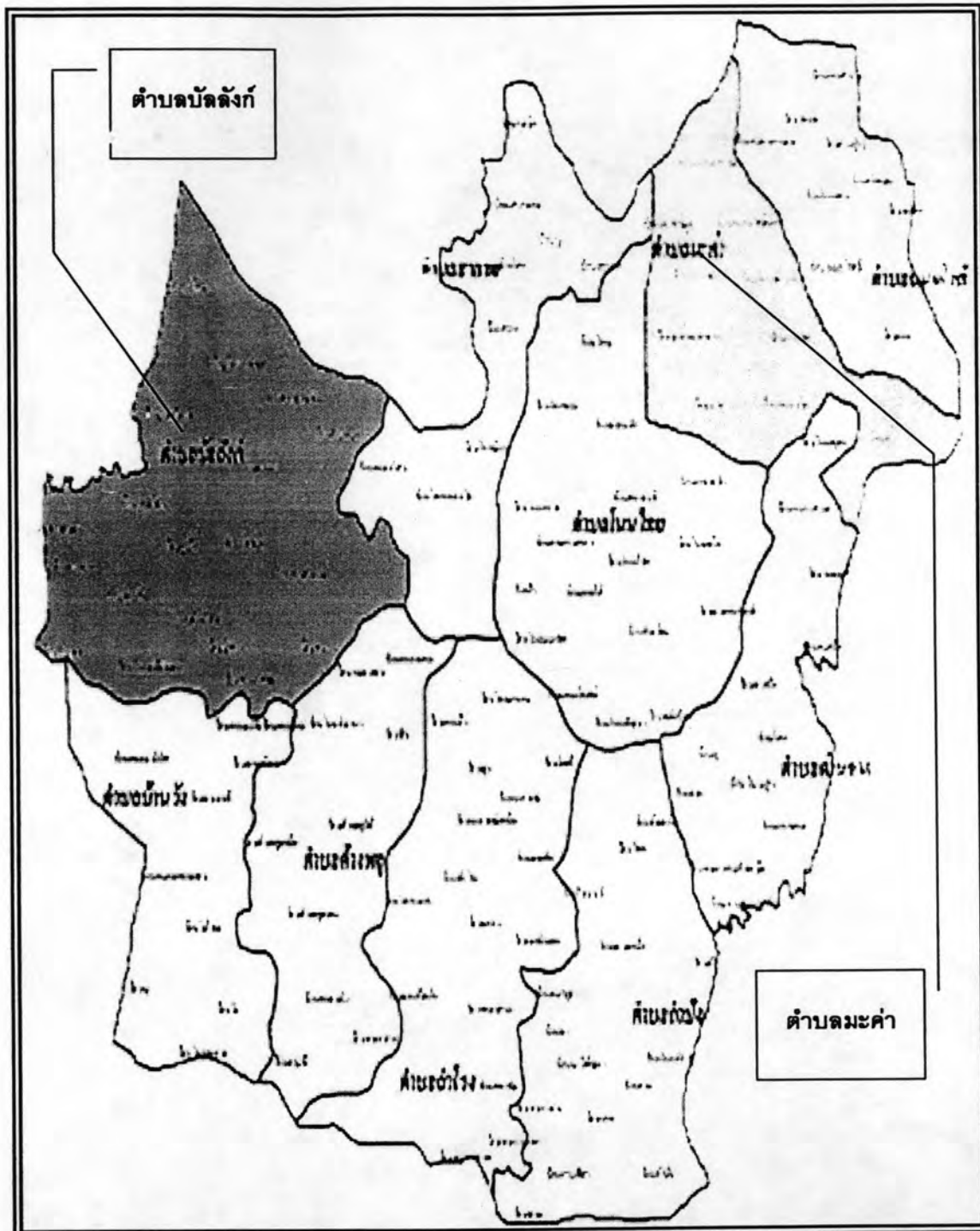
- **ทิศเหนือ** ติดต่อกับ ต.สระพระ กิ่ง อ.พระทองคำ จ.นครราชสีมา
- **ทิศใต้** ติดต่อกับ ต.บ้านวัง, ค้างพลู อ.โนนไทย จ.นครราชสีมา
- **ทิศตะวันออก** ติดต่อกับ ต.สายออ อ.โนนไทย และ ต.พังเทียม กิ่ง อ.พระทองคำ จ.นครราชสีมา
- **ทิศตะวันตก** ติดต่อกับ ต.โนนเมืองพัฒนา, หนองบัวละคร, สระจรเข้ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา

จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,107 คน เป็นชาย 2,955 คน เป็นหญิง 3,152 คน

ข้อมูลอาชีพของตำบล

อาชีพหลักคือ การทำนา และอาชีพเสริมคือ การรับจ้าง ค้าขาย

ภาพที่ 1.2 แผนที่อำเภอโนนไทยแสดงจุดเก็บข้อมูลทั้ง 2 จุด
ได้แก่ ตำบลมะค่า (การคมนาคมสะดวก) และตำบลบัลลังก์ (การคมนาคมไม่สะดวก)